

Lesbos

R₄

2001

Joop Vrieling

KNNV

vereniging
voor veldbiologie

VOGELS EN PLANTEN OP LESBOS

verslag KNNV-reis 30-4-2001 / 14-5-2001

samenstelling verslag
Hans Schinkel

VOORAF

Dit is het verslag van de tweeweekse KNNV-reis naar Lesbos in 2001. Joop Vrieling heeft deze reis geleid.

De reis was een 'standplaatsreis'. Onze vaste standplaats, een hotel aan de rand van Skala Kalloni, bood uitzicht op een slikvlakte, zodat vanaf het terras allerlei vogels te zien waren: grielen –zowel volwassen exemplaren als juvenielen, zwarte ooievaars, kleine strandlopers en nog veel meer. Zeker voor vogelaars een prima hotel, al was de samenstelling van de avondmaaltijd na verloop van tijd toch wel erg weinig verrassend.

Een week lang hebben we voor ons vervoer de beschikking gehad over twee busjes. Joop en Ton Bode zijn als chauffeur opgetreden. De dagen dat we de beschikking hadden over deze busjes zijn de verder van Skala Kalloni gelegen gebieden bezocht. De andere dagen hebben we ons te voet en per fiets verplaatst en ons beperkt tot de meer directe omgeving van Skala Kalloni.

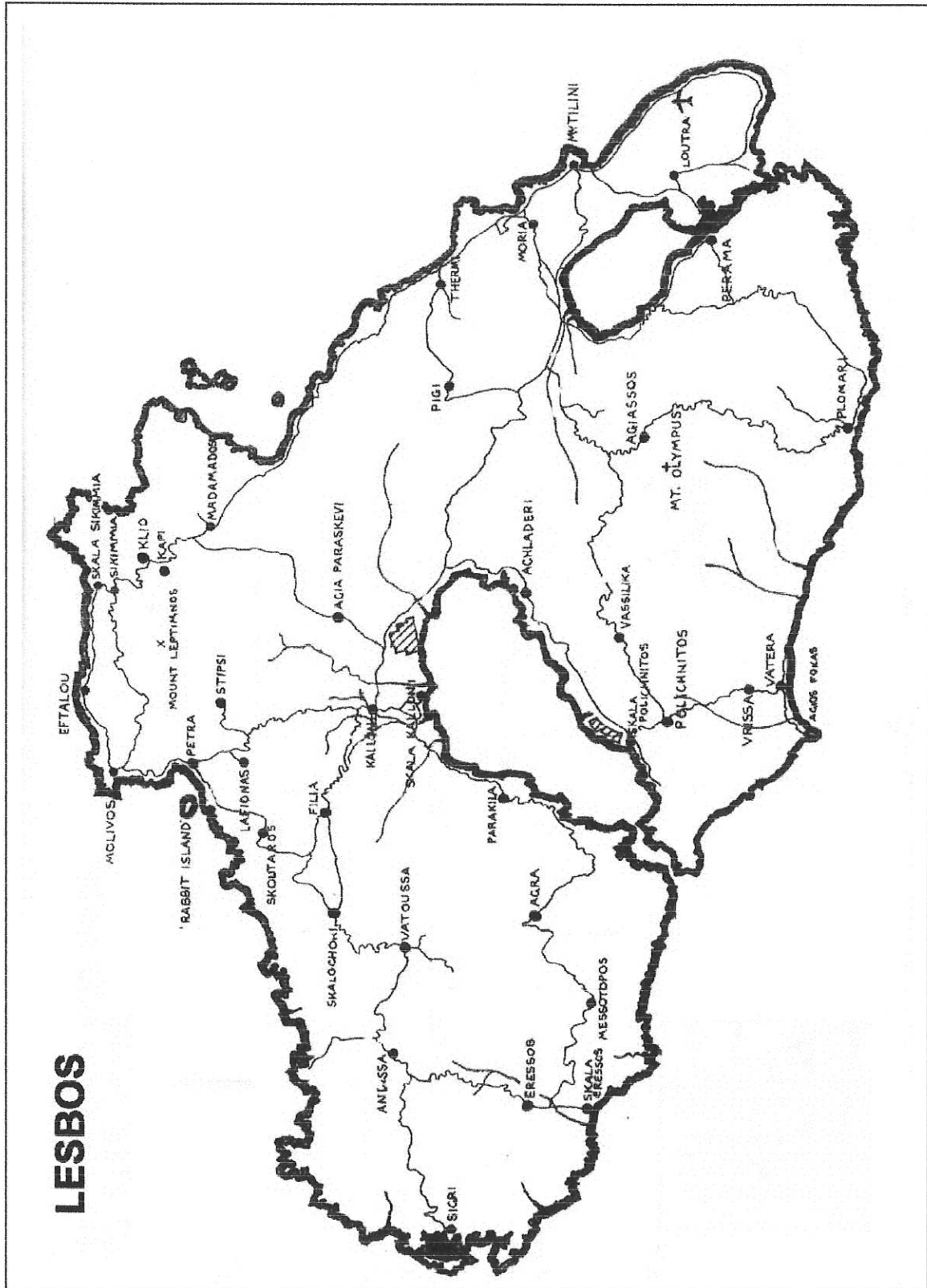
Op sommige dagen is meer aandacht besteed aan vogels dan aan planten, tenslotte is Lesbos een vogeleiland, zoals ook uit het grote aantal - vooral Engelse - vogelaars met camera's, telescopen en Hyundai Atossen bleek.

Uit de volgende verslagen zal blijken dat de reis, op wat medische probleempjes na, ook voor ons een groot succes is geweest. We hebben immers met een prettig gezelschap en in een mooie omgeving veel gezien en niet alleen vogels!

Hans Schinkel

Deelnemers

Atte van den Berg	Wijk
Cor Holsbeeke	Wageningen
Corry van Breen	Nieuw Vennep
Ellen Kerkhof & Hans Schinkel	Alphen aan den Rijn
Fop & Meri Fockens	Reeuwijk
Gré Stelling	Alkmaar
Joop Vrieling	Bennekom
Margriet Maan	Veessen
Nico Taen	Boxtel
Peter & Wil Egelmeers	Molenhoek
Philip & Geesje Goossen	Bolsward
Sicco Ens	Bennekom
Ton & Netty Bode	Steenwijk

VERSLAGEN

maandag 30 april, heenreis op Koninginnedag

De wekker liep 7.30 af. De treintaxi kwam op tijd, kaartje was gekocht van te voren. Alles was goed voorbereid en ik zou 11.10 op Schiphol zijn, 3 uur voor vertrek.

De stoptrein van Boxtel naar Den Bosch om 9.27 was meer dan vol. Staanplaats in het halletje. De I.C. van Maastricht naar Zandvoort stopte in Den Bosch met een ingang waar ik stond te wachten! Hij was al vol. Toch erbij, staanplaats in het halletje. Veel meer mensen er bij, propvol. 5 Minuten na vertrektijd oproep van de conducteur: "De trein kan niet vertrekken. Hij is te vol. De mensen in de halletjes moeten er uit. Over 10 minuten komt er weer een trein." Enigen gingen en ik zei "ik ga niet eruit, want ik moet naar Schiphol met het vliegtuig mee". 15 Minuten later vertrok de trein. In Utrecht kwamen er meer in dan er uit gegaan waren. Het perron stond ondanks dat nog vol wachtenden. Toch vertrok deze keer de trein wel, meer dan overvol. Hij reed langzamer dan normaal. Ter hoogte van de Bijlmer werd omgeroepen: "We stoppen niet in Duivendrecht (-aansluiting naar Schiphol-) en Amsterdam Amstel maar we rijden rechtstreeks door naar Amsterdam C.S. Reizigers voor Schiphol kunnen de trein op spoor 14a nemen om 11.30". Geen paniek want ik had tijd genoeg. In Amsterdam vertrok de trein na enige tijd wachten niet. Reden: er was bij een trein aan de noodrem getrokken en nu liep iedereen over de sporen naar het perron.

Dus richting Schiphol was geblokkeerd. Na enige tijd vroeg ik aan de conducteur: "Kunnen we niet via Duivendrecht rijden?" Hij bellen, maar kreeg nog geen antwoord. Die trein zou dan eventueel de andere kant op rijden via Duivendrecht. Het duurde en duurde. Ik vragen: "Hoe laat en van welk perron gaat de trein naar Duivendrecht?": 11.58 van spoor 2. Daar geen trein te bekennen. Kwam ook niet. Geen N.S.beambte om te vragen. Ik weer op bord kijken: 12.05 spoor 15 trein naar Schiphol. Daar: trein vertrekt over half uur. Enige tijd later vertrek over 10 minuten. Toen instappen, trein vertrekt. Trein vertrok niet. Er lopen weer mensen over het spoor. Ik tegen de conducteur: "Waar kan ik hier bellen, ik moet naar Schiphol". Ik kreeg zijn telefoon en belde Joop. "Neem een taxi" zei Joop. Ik informeren bij de conducteur, er zijn geen taxi's, ga met de metro naar Amsterdam W.T.C. Er werd omgeroepen dat de stationshal overvol was en dat daarom het meeting point naar buiten de hal werd verplaatst. Dus ingang naar metro praktisch niet te bereiken. Ten einde raad ging ik weer op pad. Beneden in de gang keek ik richting Noord IJ zijde. Ik zag een taxi!!! Liep er heen en vroeg "Gaaf u naar Schiphol?" "Kom ik net vandaan". Kosten? Fl 75,- Ik accoord. Ruim 12.30 Even voor 13.00 ontmoette ik Joop bij balie 3. Na inchecken zat ik verwaasd om 13.15 voor een kopje koffie aangeboden door Joop. Ik was er!

Na de bekende controle en zitplaats zoeken vertrokken we op tijd (14:10) met vlucht HF 1519, een Boeing 737-400 van Hapag-Lloyd. Het was mooi weer met zo nu en dan wat bewolking. Er was goed zicht. De Alpen waren goed te zien. Een tussenlanding op het vaste land van Griekenland Kavalla. Daar werden passagiers uitgeladen, getakt en.....een hele poos gewacht. De stewards gaven daar geen info over. Uiteindelijk vertrek met een grote bocht om het vliegveld. We kwamen na ruim een half uur vliegen redelijk op de geplande tijd op Lesbos aan. Geen pascontrole! Het duurde lang voor de koffers kwamen. Na enige informatie konden we in de bus die ons naar ons hotel bracht. 3/4 Uur rijden in het stikgedonker op bochtige smalle wegen. Goeie chauffeur. 22.00 Uur Na de kamerverdeling en wat opknappen kregen we nog een maaltijd. Sla en bonen (gigantes). Wij dachten: dit is het, maar er kwam nog frites, gehaktbal en groente en een (kon ik niet lezen E.K. zoetie?) toe.

Vermoeid maar voldaan gingen we slapen. De volgende morgen vroege vogelexcursie om 6.30 en ontbijt om 8.00 uur.

Nico

dinsdag 1 mei, Dag van de Arbeid, omgeving Skala Kalloni

Tijdens de busreis van het vliegveld Mitilini naar het hotel in Skala Kalloni vertelde de hostess, Saskia Rutten ons dat de Dag van de Arbeid in Griekenland uitgebreid wordt gevierd met een vrije dag. Win-

kels zouden gesloten zijn, maar alle restaurants daarentegen open met een verwachte drukke bezetting. Reeds deze eerste excursiedag gingen enkele enthousiaste vogelaars om half zeven op pad om de eerste waarnemingen te doen. En zij kwamen met enthousiaste verhalen aan het ontbijt. Tegenover het hotel op de zilte vlakke met enkele kreken zagen we de zwarte ooievaars, de griel, de kleine strandlopers en de vorkstaartplevieren. De diverse soorten stern (witwang-, witvleugelstern, visdief) maakten het eerste deel van de excursie leuk en de Balkan gele kwikstaart gaf extra cachet aan het geheel. Vervolgens werd een moerasje, gelegen tussen het hotel en het dorp Skala Kalloni, bekeken. Leuke soorten waarvoor iedereen z'n eerste dag warm te krijgen was: bosruiter (waarvan er nog vele zouden volgen), zomertaling, ralreiger, purperreiger en kleine zilverreiger. Na het moerasje op naar het dorp, tussen de tamarisken met de nesten van Spaanse mussen door, waar een overdekt terras ons langdurig een lunch bood. De eerste Griekse salades werden genuttigd. Ook hiervan zouden er nog vele volgen. Deze siësta diende vooral om te wennen aan de hogere temperaturen dan die we in Nederland bij vertrek gewend waren. Tussen de tafels schuifelde een roze pelikaan die, zo gaat het verhaal, leeft van de restanten die bij het schoonmaken van de netten van de twee vissersboten van het dorp vrijkomen.

Na de siësta werd de excursie voortgezet naar de East River. Zwartkoppogors, duinpieper en reuzensterriënen vielen ons ten deel. Een ringslang, een muurhagedis en de Kaspische beekschildpad kwamen op onze weg. Na de afbuiging van de East River weer richting dorp vielen vooral vogelsoorten als arendbuizerd, valse spotvogel en kleine klapekster op. De totaallijst voor dag 1 bedroeg ongeveer 60 soorten.

Ton Bode

* * *

woensdag 2 mei, omgeving Skala Kalloni

Joop ligt zich in zijn bed te verbijten. Wij zullen hem eens laten zien dat we onszelf prima kunnen vermaken. Uiteraard maar voor een dagje. En na enig vriendelijk geharrewar worden er twee groepen gevormd. De fietsers en de lopers. Ze nemen tegengestelde richtingen. De fietsers gaan richting Zoutpannen. Om de zwarte ibissen op te sporen. Het is wind mee en onderweg valt er veel te vogelen en te genieten. Voordat je het weet ben je een gloeiend eind van huis. Het is warm en de terugtocht wordt danook nog een hele klus, met harde wind tegen en een heel eind trappen. Maar die ibissen hebben ze gezien! Geesje en Philip zijn de pechvogels. Ze moeten een allemachtig eind lopen naar de fietsverhuur.

vaak gezien

De wandelaars slaan bij het hotel rechtsaf. En meteen zit er al een paapje op de draad in het weiland. Wat een prachtig vogeltje is het eigenlijk, met zijn licht oranje borstje in de ochtendzon.

We slaan na de brug rechtsaf. Op de kaart staat dat daar een moeras is met een pad er langs. Bij een verroest bord in Griekse letters voelen we al nattigheid. We stellen ons voor dat er "Verboden vuil te storten" staat. Verder lopend blijkt het inderdaad een stortplaats voor allerlei rotzooi. Het stinkt er enorm naar dode beesten. Een lucht die je op Lesbos wel meer zult ruiken. Bergen afgedankte schapenvachten liggen er. Ook hier kun je ze kennelijk aan de straatstenen niet kwijt.

Gauw terug, richting Potamie, wat rivier betekent. We picknicken in een oeroude olijvenboomgaard. Heerlijk koel en in een zee van kleine weidebloemen. Aan de rand, in de zon bloeit het groot spiegelklokje overdadig. We nemen het ervan. Het is hier zo prachtig en zo stil.

Uiteindelijk komen we bij de rivier. In de berm ontdekt Atte drie Orchis Sancta. Het meer is nog te ver weg en we blijven bij de brug bewonderend genieten van de vliegkunst van de roodstuitwaluwen. Ze zijn op hun mooist als de zon het rood doet oplichten.

Op de terugweg doen we een merkwaardige ontdekking. We kunnen onze ogen bijna niet geloven. Met het blote oog is het net een vogeltje op het hoogste puntje van een grote rots. Ton posteert meteen zijn telescoop. Ellen mag vooral niet het eerste kijken, want de ervaring heeft ons deze luttele dagen al geleerd dat het creatuur dan onmiddellijk verdwijnt.

Het is helemaal geen vogel, maar een soort voorwereldlijk dier van wel 35 cm lang en pikzwart. Met zijn geschubde lijf en opgeheven kop koestert hij zich in de zon. Ton en Sicco halen de boeken erbij: het is een hardoen.

Drie enthousiaste Nederlandse meiden komen ons achter op gefietst, de telescoop ingepakt in de fietstas. We vertellen ze vol verve over de hardoen en zij vertellen ons wat zij al op het eiland gezien hebben aan vogels en ander wemelend gedierte. En hoe het gesprek dan opeens een andere kant op gaat is niet te achterhalen. Dat is gewoon "inside". Maar het komt hier op neer: ze hebben wel eens van de KNNV gehoord en ja, Joop kennen ze wel ergens van en ken je die ook? En Sicco soms? Nou die en die wel. Zij zijn van de universiteit.... Enfin, het Wageningse wereldje is ook op Lesbos op een landweggetje neergestreken.

's Avonds bij het lopend diner laat Sicco zich uitgebreid door drie charmant giechelende dienstertjes adviseren over de gerechten. Want als je allergisch bent voor uien en toch al een beetje ziekig, kan je niet voorzichtig genoeg zijn.

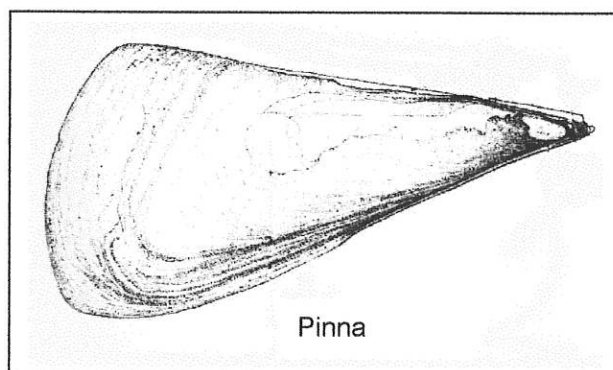
Margriet Maan

donderdag 3 mei, Wandelexcursie naar de zoutpannen

Het weer was Grieks: warm en winderig. Na het ontbijt kregen we uit de grote portemonnee van Joop zakgeld om onze lunch te kunnen kopen voor de komende dagen. We vertrokken om half negen. De excursie begon meteen voor het hotel.

Op de grote schorrenplaat was (weer) van alles te zien. Vlakbij liepen een kleine- en een zandplevier. Nico leerde me vooral op de kraagjes te letten en zo het verschil te zien. De eerste heeft een duidelijk doorlopend kraagje. Bij het plas-dras terreintje onderweg naar Skale Kalloni was de volgende stop. Gisteren hadden we hier al mooie waarnemingen gedaan en daarom bleven we ook nu weer staan kijken. Zijn er nieuwe soorten bijgekomen? Zitten de vogels van gisteren er nog? Discussie tussen KNNV-ers is er altijd. Is het verenpatroon van een steltloper nu grof of fijn? Met andere woorden, is de bosruiter nu een kemphaan of andersom? Kennis en telescoop brengen vaak uitkomst.

In Skala Kalloni werden inkopen gedaan bij de diverse winkeltjes. De bakker was geweldig. Zo authentiek. Brood uit de oven van Vrouw Holle. Warmer kan de echte bakker niet zijn. Daarna langs het smalle strand richting zoutpannen. Op de zandvlakte groeien vooral pollen blauwgrijze stekelstruik. Misschien hebben Wil en Magriet die thuis in Nederland nog op hun naam kunnen brengen. Tussen deze struikjes lila Malcomea tridentata, statice, gele hoornpapaver en de kleine gele bloempjes van de Sidiritus lanata. Langs het strand veel grote zakschelpen (Pinna nobilis) en skeletten van zee-egels, net prachtige knoopjes. In het water een enkele waaierende zeeanemoon.

Pinna

Een ontmoeting met een vrouwtjes Moorse (of Griekse) landschildpad. Later vonden we nog een veel kleiner exemplaar met nog een mooier gekleurd schild. Het leek of deze uit het water kwam gekropen. Haar schild (het was eveneens een vrouwtje) was nog nat.

Bij de monding van de East-River moesten de sokken en schoenen uit. Sommigen prefereerden natte schoenen boven zandvoeten. Na de oversteek zagen we een vliegende griel en een vorkstraatplevier. Ook roodstuitwaluwen scheerden door de lucht. De wind begon in kracht toe te nemen. Moeilijk om de kijker stil te houden. Zon en wind droogden ons uit. Tijd om iets te drinken en te eten.

Wat ik vanuit de verte voor een grote plastic broeikas had gehouden, bleek dichterbij een reuze zoutberg te zijn. Er wordt kennelijk nog aardig wat zout gewonnen op het eiland Lesbos. Moet graafmachine en transportband wordt het zout afgevoerd.

Bij het bruggetje over het zoutkanaal vlogen veel bijenetters. Ze voerden een prachtige vliegshow op en toen ze op de elektriciteitsdraden gingen zitten, konden we ze helemaal goed zien. In de verte zagen we flamingo's in de zoutpannen waden. We telden er ongeveer 150. Kluten stonden tussen hen in.

We hadden het meest oostelijke punt van de wandeling bereikt en gingen nu in noord-westelijke richting, eerst nog langs het zoutpankanaal, weer richting Kalloni. De leeuwerik die we zagen was vol

gens deskundigen een korttenige. We verlieten het zoutpankanaal en sloegen links af. Het pad liep nu door kleinschalig agrarisch gebied. Olijfgaarden, korenveldjes, akkertjes en zeer bloemrijke weidjes, met klapproos en margriet. We hoorden de kwartel 'kwik me dit' zingen.

Tussen de hoge bembegroeiing met onder meer reuze Mariadistels stond geen wind. We hadden het erg warm. Op een paaltje zat een grauwe klauwier en verderop ontdekten Ton en Sicco een rouwmees plus nest. We doorwaadden de East-River. Met schoenen aan deze keer; er stond niet veel water. We konden springend over de stenen makkelijk aan de andere kant komen. In dit stuk van de rivier, veel kleine zilverreigers, ralreigers - vier bij elkaar - , bosruiters, kemphanen en een witgatje. De nachtegalen zongen uit volle borst. Veel putterfamilies vlogen tussen de struiken. In de late middagzon zat op en kaal takje een prachtige bijeneter te schitteren. Een dwergooruil liet zich horen. Ton maakte ons erop attent en Corrie ontdekte op het pad nog een wonderlijk beest. Het bleek een veenmol te zijn.

Het was een dag vol afwisseling. We hebben veel gezien. Moe, stoffig en dorstig kwamen we in het hotel aan. Rijp voor een pilsje. En helaas, het warme weer en de droge wind hadden de gezondheid van een paar mensen geen goed gedaan.

Gré Stelling

* * *

vrijdag 4 mei, Petra en Molivos

De eerste dag van de busjes, twee om precies te zijn waar we met z'n achttien precies in pasten. Gelukkig was 'Joop' ons aller reisleader, en tevens bestuurder van de ene bus weer hersteld van een hevig onwel zeg maar gerust ziek zijn waardoor hij de tweede dag ons heeft moeten overdragen aan 'Ton' onze tweede reisleader en tevens bestuurder van de andere bus. 'Het busje komt zo' dat was de leus van 'Fop'. De reden daarvoor was dat we zoals gewoonlijk om 9 uur zouden vertrekken dus wie stapt er welgemoed en bepaakt en bezakt naar de parkeerplaats? juist ja alwaar ik een akelig leeg terrein aan trof. Waarschijnlijk had ik iets gemist, dat bleek wel toen ik aan de zijkant van het gebouw de meesten van ons gezelschap daar in afwachting houding aantrof en mij medegedeeld werd dat de busjes een uurtje later zouden arriveren. Dus wat doe je dan, dan ga je even je achterstallig 'kaartschrijfwerk' inhalen denk je. Maar nee, nadat 'Ton' het onzalig idee geopperd had dat ik deze dag het verslag wel zou kunnen maken, waarvan ik me tot dan toe alle reizen had weten te onttrekken, kwamen alsnog de busjes maar nu was het dus half tien.

Het was een zeer fraaie route naar 'Petra', heel veel bochtwerk en zo hier en daar had men vergezichten op zowel 'Molivos', dat hoog op een berg gesitueerd was, en 'Petra' dat in de diepte lag. Bij aankomst in 'Petra', waar ik zo'n tien jaar terug al eerder geweest was, hoopte ik nog iets van het plaatsje zelf te zien maar Joop had andere plannen, dus heb ik het vanaf een bepaalde hoogte mogen zien, wat een heel andere maar zeker niet mindere aanblik verschaftte, Het dorp is gebouwd aan zee en rondom de beroemde rots waaraan het zijn huidige naam te danken heeft (Gr: "petra" = steen) met drie uit de zee oprijzende rotsblokken. Ook de hoog gelegen kerk 'Panagia Glykofiloussa' gebouwd in 1747 met een uit rots gehouwen 114 treden tellende trap was, was van hier af goed te zien. Het pad dat ons langzaam naar boven voerde, naar 'Molivos' was ook kronkelig, en de geur van de bloeiende brem was niet van de lucht.

Gezien en/of gehoord onderweg: braamsluiper, baardgrasmus eerste keer, (maar echt heel goed hebben Gré en ik hem gezien tijdens een andere tocht toen 'Peter' ons een vogelkijkcursus gaf), aronskelk (Italiaans), balkende ezel, (met de poten aan elkaar gebonden tegen het weglopen, hetgeen in deze landen wel meer voorkomt helaas), 'bos of steeneik', springkomkommer, (die nog niet sprong),.

De lunch hebben we genuttigd tussen de orchideeën en gladiolen.

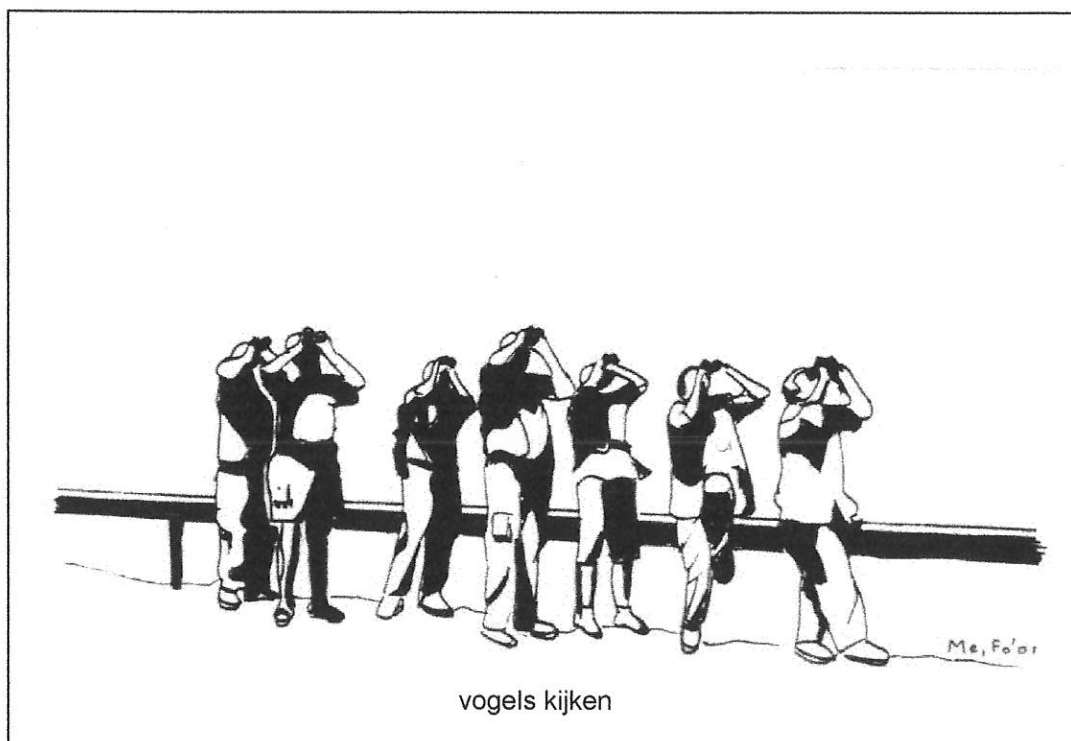
Verdere vermeldingswaardigheden zijn; de boom 'Melia azedarach' (Melia is Grieks voor es), deze draagt bloem, blad en vrucht gelijktijd, zo is mij verteld. Een witte vlinder die lijkt achteruit te vliegen, grauwe vliegenvanger, blonde tapuit, roodkop klauwier, kleine zwartkop.

In 'Molyvos' (Methymna) aangekomen, een zeer fraai rondom tegen een helling opgelegd dorp met de vesting er midden bovenop, gingen Ton en Joop per taxi terug naar 'Petra' om de busjes te halen terwijl wij ons konden verpozen op een door Joop geadviseerd terrasje. We volgden vanaf de haven

een smal straatje naar boven naar de "agora" (markt) , daar was een met glas overdekte passage met winkeltjes en koffiehuisen. Maar het was warm en nog een hele klim naar boven, dus voor sommigen de genadeslag zeker voor bezitters van een lichte hoofdpijn.

Ik kan niet anders zeggen dat ik onze groep als zeer meelevend heb ervaren, van mensen die aanboden mijn rugtas te dragen, Margriet die heel inventief haar met ijsklontjes gevulde sjaaltje ter beschikking stelde en de mensen die bij me bleven op het terras terwijl anderen nog even het stadje gingen verkennen.

Op de afgesproken plaats en tijd waren wij weer beneden om de terugtocht te aanvaarden met onderweg nog een tussenstop om de 'Rüppells grasmus' te kunnen aanschouwen maar zoals overall waar iets bijzonders te zien was, waren wij ook hier niet weer de enige toeschouwers, maar gezien hebben wij hem .

vogels kijken

Ook heeft Joop ons, Margriet en mij, gevraagd om even iets te vermelden over onze ervaringen met de reguliere gezondheidszorg waar wij, noodgedwongen uiteraard, gebruik van hebben moeten maken. De hele entourage, zowel het gebouw en vooral het interieur, was niet wat je in deze tijd nog verwacht tegen te komen. Zitplaatsen waren mondjesmaat aanwezig, Joop en Gre die ons begeleid hebben namen bij gebrek daaraan plaats op een brancaar op wielen, zal ik het maar noemen, maar deze begon hevig te protesteren, het plafond vertoonde her en der zwarte schimmelplekken, de deuren waarachter de doktoren hun praktijk uitoefende sloten niet goed zodat er voortdurend ongeduldig wachtende mensen, binnen de voortgang van de behandelingen in de gaten konden houden.

In de behandelkamer zelf was het erg onrustig. Middenin stond een bureau met daarachter een hard en druk sprekende man met daaromheen gesitueerd hier en daar schermen waarachter men zich kon terugtrekken om door de doktoren nader beken te worden. Kortom nou niet een plaats waar men zich erg op zijn gemak voelt om uit de kleren te gaan. Als buitenlander krijg je voorrang, uiteraard en terecht onder hevig protest van de plaatselijke bevolking. Uiteraard zijn wij wel door bekwame doktoren van onze kwaal bekomen en daar gaat het tenslotte om.

Corry van Breen

zaterdag 5 mei, Ipsalou

Bij het ontbijt om 7.30 uur dat weer even uitgebreid was als de dagen ervoor, bleek dat Corrie ziek op haar kamer was gebleven en niet zou mee gaan. Nico daarentegen was weer present. Net voordat we om 8.30 zouden vertrekken kwam Philip zeggen dat Geesje niet in orde was en in het hotel achter bleef en hij uit solidariteit ook . In Kalloni bleken de apotheken (nog?) gesloten, maar de bakker en de supermarktjes voorzagen wel in onze behoeften, Onderweg zagen we een arendbuiser, die door een bonte kraai werd verjaagd. Bij de tweede stop werden de rotszwaluw en de blauwe rotslijster waargenomen, tevens 18 maal Orchis sancta, veel Cistus incanus en diverse andere bloeiende planten. Tegen elven arriveerden we bij het mannenklooster, waar een oud mannetje ons door de kapel leidde. Jammer genoeg weet ik te weinig van de oude en oosterse kerkgeschiedenis om al die ikonen in het juiste verband te plaatsen. Het klooster was gesticht omstreeks 1350 en in 1650 waren de fresco's geschilderd. In het sterk vervuilde riviertje, of was het wasdag in de bovenstrooms gelegen dorpen?, zaten in een rustig gedeelte een paar honderd den te zonnen, soms vier boven op elkaar. Op een weitje trof ik nog 30 x Orchis sancta aan, terwijl even later een Schelto pusik (een pootloze hagedis) van ca een meter lengte en een dikte van 4-5 cm er snel vandoor ging. Bij de picknickplaats was intussen nog een grondeekhoorn waargenomen. Verder werd de hop gehoord. Om 12.00 uur ging het verder naar het vrouwenklooster van Ipsalou. Op een T-splitsing stond een flink aantal vogelaars het terrein af te zoeken. Even later hoorde Joop dat de isabeltapuit daar was waargenomen. De busje werden gekeerd en we gingen terug, deels lopend, deels met de bus. Margriet redde onderweg nog een mestkever met mestbal van een wisse dood op deze toch redelijk drukke weg. Maar wat we ook zagen geen isabeltapuit. Dus werd uiteindelijk de tocht weer voortgezet naar de voet van de kloosterberg en gingen we aan de lezijde naar boven. Onderweg liet een bruinkeelortolaan zich uitgebreid bewonderen, evenals de rotsklever, blauwe rotslijster, rotsmus en de isabeltapuit en de Smyrnagors. Vanaf het hoogste punt van het klooster (525 m) keken we neer op twee arendbuiserden. Daar de lucht er steeds dreigender uit ging zien, besloten we toch maar langs de windstille kant terug te gaan. Toen iedereen terug was werd besloten niet door te rijden naar Sigri, maar rechtstreeks naar het hotel te gaan, waar om 17.30 veilig arriveerden.

Atte

* * *

zondag 6 mei, meertje en bijeneters

Ik ben vandaag niet aan de beurt om verslag te doen. Toch wil ik een enkele waarneming toelichten. In de namiddag wandelden de excursiegangers nog even naar het meertje in het binnenland, niet al te ver bij onze verblijfplaats vandaan, waar meerdere vogelaars waarnemingen deden aan onder andere woudaapje en klein waterhoen. Aan het eind van de excursie kwamen er vier bijeneters aanvliegen die neerstreken in enkele boompjes aan de overzijde van het meertje. Vanaf hun zitplaatsen vlogen ze naar het wateroppervlak, lieten zich daar kort inplonzen en vlogen vervolgens weer naar hun zitplaats. Dit schouwspel herhaalde zich een aantal keren. De deelnemers stelden zich de vraag of dit voedselzoekgedrag betrof of dat het wellicht ging om het nemen van een bad. Volgens het verslag van een andere groep uit een eerder jaar (mededeling Joop) zouden zij gezien hebben dat de bijeneters tijdens dit gedrag kikkervisjes aten. Het viel ons niet op dat er gericht naar voedsel werd gezocht of dat de bijeneters na het opstijgen uit het water met prooi in de bek terugvlogen naar de rustboom.

Het 'Handbuch der Vögel Mitteleuropas (deel 9, 1980)' vermeldt over dit gedrag van bijeneters het volgende:

'de bijeneter poetst zich (...) dagelijks meerdere keren. Neemt zonne-, water-, regen- en vluchtbaden. Het vluchtbad bestaat zoals bij zwaluwen uit snelle, korte duiken vanuit de glij- of bidvlucht, die meerdere keren achtereenvolgend kunnen worden herhaald'.

Bij de wijze van voedselzoeken wordt nadrukkelijk vermeld dat bijeneters luchtjagers zijn, die vanaf een plek met bij voorkeur onbelemmerd uitzicht naderende insecten fixeren, dan snel opvliegen, het insect vangen en met de prooi in de snavel naar de (wacht)plek terugkeren. In braakballen van bijeneters werden soms ook grondbewonende insecten aangetroffen. Incidenteel is vastgesteld dat bijeneters ook wel op het water drijvende prooidieren wisten te verschalken, hoewel de grens tussen vliegend drinken van het wateroppervlak en het pakken van een prooi niet altijd scherp te trekken is.

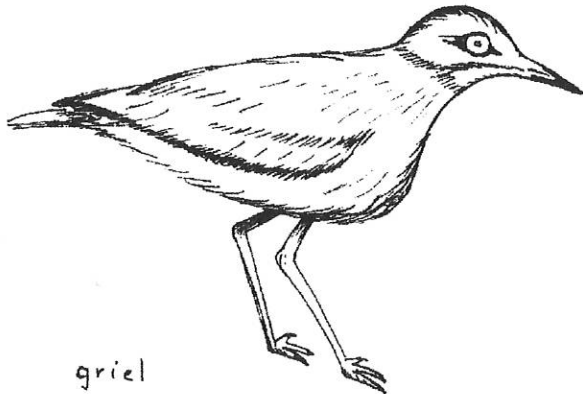
Omdat 'onze' bijeneters zich nadrukkelijk in het water lieten plonzen ga ik er vanuit dat wij getuige zijn geweest van het badgedrag van deze vogels.

Ton Bode

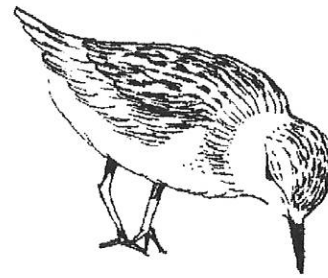
maandag 7 mei, Vroege vogels en Hot Springs

Het begin van de tweede week; meteen een heel goed begin: vroege vogelexcursie.

Voor we naar de wouwaapjes vertrokken nog eerst even de zout-kwelder voor het hotel afgezocht. De griel was er weer. De ochtend van de dag dat we weer naar Nederland terugkeerden liepen de beide grielen er met twee kuikentjes, kleine grieltjes dus.

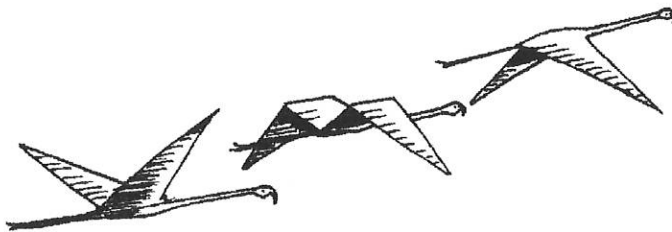

griël

kleine strandloper

En natuurlijk, zoals iedere ochtend, wat kleine strandlopers die als naaimachientjes steeds snel hun kop en snavel verticaal op en neer bewegen.

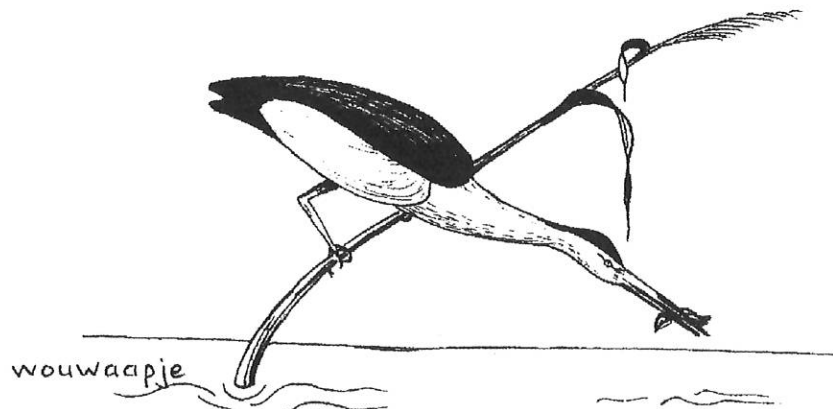
flamingo's

Op een andere morgen gaf een formatie van een tiental flamingo's er een vliegshow; prachtig in de zon.

Om half zeven dan het vertrek met de busjes - langs het steenuiltje - naar de wouwaapjes-plas. En daar was het meteen raak. Laag over het water vliegt er ééntje, die in het riet neerstrijkt. We zien hem als een aapje van stengel naar stengel bewegen. Dit gecombineerd met zijn "wouw-wouw" maakt

hem tot een echt "wouwaapje".

En geen wouwaapje, zoals je in moderne vogelboeken leest. Welke nieuwlichter, kamergeleerde heeft toch achter z'n bureau die onmogelijke naam bedacht? Laten wij maar gewoon wouwaapje blijven zeggen, dat is de enige juiste naam voor deze kleine reiger. Dat hij net als de andere reigers ook zo'n lange hals heeft bleek heel mooi, toen

wouwaapje

we eens vanuit de bus op zo'n vier meter van ons vandaan een wouwaapje een visje zagen verschalken.

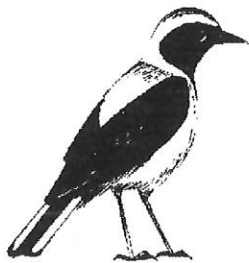

cetti's zanger

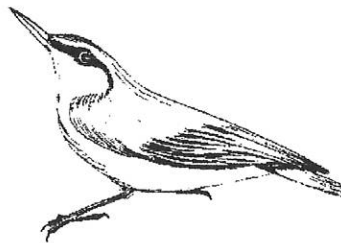
Het landschap bij de wouwaapjes-plas zag er uit als een "oud schilderij" (Netty). Daar zag ik - donker afstekend tegen de lucht - een cetti's zanger in het topje van een struik z'n salvo "afvuren". Ongelooflijk wat een kabaal kan zo'n klein beestje maken. Meestal hoor je hem wel dichtbij je maar zit hij verborgen in het gebladerte.

Toen begon het te regenen en alle vogelaars -wel vijf en twintig- vertrokken weer in hun huurautootjes.

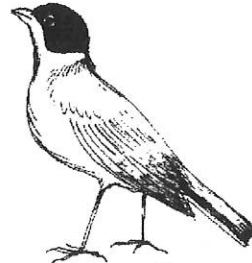
Na het ontbijt begon pas de dagexcursie. Met de busjes naar Eftalou en vandaar langs de kustweg heen en weer lopen tot de "Hot springs". Aan de overkant van de zee zien we de kust van Turkije. In de zee vandaag geen dolfijnen, wel donkere aalscholvers. Omdat kuifaalscholvers hier volgens onze boeken voor mogen komen, zullen het wel kuifaalscholvers zijn. De andere nieuwe soort voor onze lijst is vandaag de Eleonora's valk. Joop vertelt: deze broeden pas in augustus; in september worden de jongen dan gevoerd met kleine vogeltjes die al weer op trek zijn naar hun overwinteringsgebied in Afrika. Wat een logistiek! Verder geen nieuwe soorten vandaag. Het is eigenlijk meer een repetitie van de "stof" van de eerste week: blonde tapuit, rotsklever, zwartkopgors, balkan kwikstaart en nog meer.

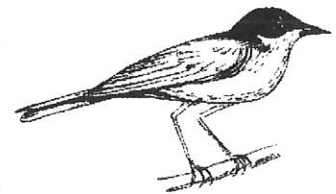
blonde tapuit

rotsklever

zwartkopgors

balkan kwikstaart

In regenkleding gehuld gebruiken we onze lunch. En daarna het einddoel van die dag, de Hot springs. Joop had het al gezegd, stel je er niets van voor, er is niets te zien. En inderdaad als die kei er niet bij gelegen had, waren we er voorbij gelopen.

Alleen met je hand in het zand van de zeebodem voel je duidelijk de hitte.

Het andere busje legt weerom nog even aan bij een terrasje. Wij gaan moe maar heel gelukkig rechtstreeks terug naar ons hotel.

Fop Fockens

dinsdag 8 mei, Boswandeling en rosse waaierstaart

De vroege vogels van vandaag zijn Ellen en Joop, die al om 6.30 uur op pad gaan naar het inland lake, om daar o.a. de wouwaapjes te zien. Enthousiast komen zij rond 7.30 uur terug. Zij hebben 4 keer een wouwaapje en 4 dodaarsjes goed kunnen observeren. De sfeer van de ochtend met de zang van veel vogels op de achtergrond, maakt deze vroege uitstap de moeite waard.

Ton, onze tweede chauffeur, is niet helemaal fit. We maken daarom vandaag niet de voorgenomen langere tocht via de zuidelijke kustweg naar de westkust, maar blijven dichterbij. Even ten noorden van Kalloni gaan we naar een natuurpark. Margriet, die ziek is, blijft vandaag thuis. Met bewolkt weer en voorzien van regenkleding, lopen we het naaldbos in via een breed pad. Al direct zien we volop *Cistus incanus* en een enkele *Cistus salvifolius*. Ook *Lavendula stoechas* voelt zich hier thuis. De eerste grote lijster laat zich horen en even later horen en zien we ongeveer 25 bijeneters in de lucht.

we linksaf naar het versteende woud. Het versteende woud is een natuurgebied waar 20 miljoen jaar geleden (de reisfolders hebben een grote variatie aan jaartallen!) een tropisch klimaat heerste en grote mammoetbomen groeiden. Deze bomen werden door een vulkaanuitbarsting overspoeld met lava of zijn door aardbevingen in de grond gezakt. Door de mineralen in de bodem in combinatie met een gebrek aan zuurstof zijn deze bomen versteend. We bewonderen individueel of in groepjes een aantal blootgelegde versteende bomen met hun grote variatie aan warme kleuren en structuren. Op deze dag zijn de vlinders in dit heuvelachtige terrein bijzonder actief.

We vervolgen onze weg en lunchen in het winderige kustplaatsje Sigri, waar slechts enkele bootjes in de haven liggen. Het plaatsje is helemaal niet toeristisch. We eten op een terras buiten of ergens beschut binnen in een restaurantje en genieten van een fraai uitzicht over de baai.

Na Sigri rijden we een landschappelijk schitterende route over een onverharde weg die min of meer de zuidelijke kustlijn volgt. Schaaps- en geitenkudden die regelmatig onze weg kruisen verhinderen met hun enorme vraatzucht dat nieuwe vegetatie zich goed kan ontwikkelen. De Meltemi (de noordenwind die vaak stormkracht bereikt) scheert over de begroeiing en houdt deze mede kort. Desondanks nemen we 2 interessante planten waar: *Cynara cardunculus* (familie van de artisjok) en *Scolymus hispanicus* (een goudgele distel). Ook zien we een hagedis en meerdere schildpadden. Het hoogtepunt is echter de waarneming van een woudaap en een ringslang op een paar meter afstand vanuit de busjes in het (enige?) "riviertje" dat we in dit dorre en desolate landschap tegenkomen. Met de wielen van de auto in het water krijgt iedereen ruimschoots de kans zo iets unieks mee te maken. Alsof het niet op kan worden op deze trip ook nog 5 slangenarenden en een izabeltapuit gezien. In Eressos aangekomen zitten we weer op goed begaanbare wegen en rijden snel naar ons hotel waar we ongeveer om zeven uur aankomen na weer een zeer geslaagde dag.

Peter

donderdag 10 mei, Planten

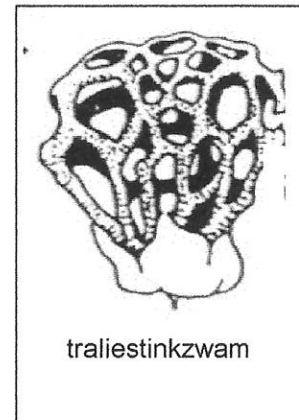
Vandaag hadden we, op verzoek van enkele deelnemers, een echte plantenexcursiedag, hoewel de vogels natuurlijk niet vergeten werden. Het accent lag tijdens de excursie op de planten.

De weg voerde naar Agiassos in het zuid-oostelijke deel van Lesbos, vlak bij de Olympos, de hoogste berg van het eiland.

Onderweg zagen we in de berm de al eerder waargenomen "Orchis sancta". Na enig zoeken bleek er ook een "Anacamptis pyramidalis" te staan.

Bij Agiassos zijn we een oud, vrij smal klimmend pad (Profitis Illas) opgegaan. Onderaan stond al een fraaie bremraap (*Orobanche* sp.). Iets verder kwamen we een bijzondere paddestoel tegen, de Traliestinkzwam.

Boven ons hoofd parasiteerde een soort Maretak met gele bessen

traliestinkzwam

Sicco

vrijdag 11 mei, Omgeving Skala Kalloni

Nadat de busjes afgeleverd waren, vertrokken we met 11 personen (veel zieken) om 10.30 naar de fietsenverhuur. Vlakbij ons hotel zagen we mannetje slechtvalk en daarna boven plasje bij Kalloni II de lachstern. Nadat we allemaal een fiets hadden reden we langs de kerk, waar twee ooievaars op een nest zaten, naar het schooltje. Bij de school (het speelkwartier was net voorbij) was het heel rustig. We zagen twee middelste bonte spechten af en aan vliegen naar een nest. Je kon zelfs de bekjes van de jongen zien. Bij het plasje Kalloni II, waar we nu aan de andere kant langs fietsten zagen we: wouwaapje, ralreiger, purperreiger, ooievaar en zilverreiger. We fietsten langs ons hotel richting West river. De hardoen, die sommigen enkele dagen geleden op een zekere plek gezien hadden, zagen we niet. Wel zagen we heel mooi een roodkopklauwier (roestig vogeltje op een roestig paaltje....Gré). Bij de rivier gingen we eten. We hoorden en zagen daar heel veel vogels. Er werd o.a. gezien grauwe klauwier, roodstaartzwaluw, nachtegaal en maskerklauwier. Tijdens het vervolg van onze fietstocht zagen we de vale spotvogel en de baardgrasmus. We zijn een poos stil blijven staan om de Griekse

spotvogel te zien. Horen deden we hem wel, maar hij liet zich niet zien. Het geluid lijkt wat op dat van de grote karekiet. Nadat we nog flink wat hadden geklommen vonden we het wellletjes. Het was vreselijk warm. Voordat we er erg in hadden, waren we terug in het hotel. Zo ongemerkt hadden we toch best veel geklommen.

Meri Fockens

zaterdag 12 mei, Fietsen rond Skala Kalloni

Na het ontbijt in de zon op het terras, vertrekken we (6 thuisblijvers) per fiets naar het dorp, voor de dagelijkse lunch inkopen. Om ongeveer 9.15 uur rijden we het dorp uit richting East river en daarna de zoutpannen. Om half 10 bij en in de East river nog voor de voorde, één purperreiger en enkele kleine zilverreigers.

Peter's fiets is vastgelopen want de versnellingen 'staan te ver uit elkaar'. Gelukkig is Fop de fiet-senmaker er om dit probleem te verhelpen. Terug naar de kijkers, want even verderop naar links zien we twee ralreigers.

De rivier krioelt van de vis. Menigmaal springen ze gewoon het water uit. Door de rivier gereden naar de andere zijde en daar vloog eerst mannetje, toen vrouwtje wouwaapje over het water voorbij. Prachtig! De valse spotvogel nog langs de rivier in een dode boom.

Toen weggetje in richting zoutpannen en daar zag Nico een uil vliegen. Iedereen gespannen zoeken en jawel hoor: hij zat bovenop een regenpijp net onder een overhangende dakrand van een lange schuur. Een steenuiltje, prachtig te zien door Joop's telescoop. Het schattige dier vloog even rond, zat toen op een paal, dook naar de grond en vloog weer naar de regenpijp. Herhaalde dit steeds. Waarschijnlijk zaten haar pas uitgevlogen jongen op de grond tussen het gras en werden daar gevoerd, was onze theorie.

Anderen zagen – zij waren wat achter gebleven – een grasmus en hadden een grote karekiet gehoord. Onderweg naar de zoutpannen zes bijeneters in de lucht. Ze bleven maar zwenken en zwaaien. Bij de baai in een kale boom een rosse waaierstaart, wel wat ver weg maar zijn snaveltje was goed te zien en hij zat volop te kwetteren. Even een kijk-fietsstop aan het water. Richting zoutberg zien we links ver weg krombekstrandlopers en enkele strandplevieren, kleine plevieren en één bontbekplevier. De verre krombekstrandlopers lopen in de zinderende lucht. Daarna zien we in de boom in de buurt van de rolstoel weer de rosse waaierstaart, maar nu onvoorstelbaar dichtbij. Hij verplaatst zich steeds en wipt dan heel mooi met zacht zalmkleurige waaierstaart met zwart en witte rand. Het was compleet een show die hij voor ons opvoerde. Er werd steeds 'ooooo.... en oooohhh....' geroepen alsof er vuurwerk werd afgestoken. Verderop door het gaas aan het einde van de plassen stonden de flamingo's en tussen hun poten waren vijf of zes lachsterns te zien. Links vooraan een

maandag 14 mei - de laatste dag

We ontbijten laat vandaag. Om 08.30u hebben we afgesproken. Iedereen moet in de ochtend zijn spullen pakken en de bagage klaarzetten. Tenslotte vertrekken we vanavond. Er is dus nog gelegenheid om te vogelen. We besluiten om de excursie van de eerste dag te herhalen en gaan de vlakte tegenover het hotel weer op.

Griel, kleine strandloper en balkankwikstaart zijn nog steeds van de partij, evenals de kuifleeuwerik die we overigens geen dag hebben gemist. Wat een weelde in vergelijking met de populatie in ons eigen landje.

Gré heeft een punt verdiend. Zij ontdekt op grote afstand de steenuil op het dak van het huis ' van de burens', voorwaar geen sinecure.

In het moerasje tussen hotel en dorp zijn zes kleine zilverreigers zichtbaar. Als er een vrouwtje bruine kiekendief overkomt blijken er in totaal ongeveer 25 te zijn. Uit alle rietkragen vliegen er wel enkele op. Zagen we hier op de eerste dag vele witwang- en witvleugelsterns, nu vliegt er slechts een verlate witwangstern rond. Ook de dwergstern laat zich zien, met zijn (voor zo'n kleine vogel) forse snavel. Vandaag, de allerlaatste dag, besluiten we nog eenmaal gezamenlijk te lunchen op hetzelfde adres als gisteren. Van half twee tot kwart over drie genieten we van Griekse gerechten, die ons gedurende veertien dagen in het hotel onthouden zijn. Op deze wijze snuiven we toch nog iets van de Griekse keuken op.

Na de lunch vliegen we ons neer op het terras van het hotel. De bus is op tijd en vervoert ons vlot naar het vliegveld bij Mitilini. Het inchecken vindt vlot plaats, waarna het wachten begint tot we kunnen instappen. De vlucht naar Schiphol airport verloopt spoedig en de bagage wordt al snel op de band aangevoerd. We nemen hier, oeh hoe idyllisch, afscheid van elkaar en spreken de wens uit elkaar op de geplande reünie weer te ontmoeten.

Ton Bode

* * *

maandag 14 mei

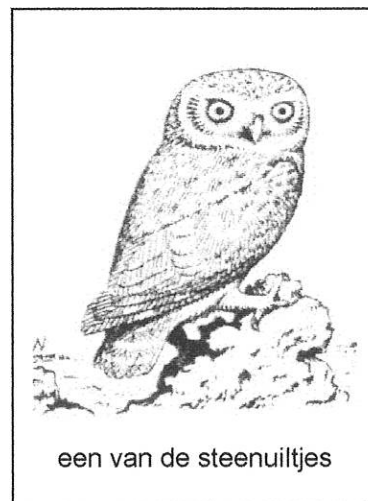
Om goed zes uur word ik wakker en het eerste wat ik hoor is het duohoesten van Nico en Sicco in de kamer naast mij. Tussen het hoesten door hoor ik echter ook het gezellige gekwetter van de Putters op mijn terras. Het is de laatste dag van deze reis, dus ik wil nog één keer genieten van het gebied voor het hotel. Misschien zijn er nog meer mensen die met deze gedachte rond lopen. Buiten is het heerlijk fris weer en het licht van de zon strijkt nog maar net over de zeekraalvlakte voor het hotel. Er is nog niemand, maar wie weet verandert dat nog. Of zijn de mensen door de verkoudheid toch wel zo moe dat ze liever even wat langer blijven liggen?

Hoe dan ook, ik kijk eerst of "onze" Grielen er ook zijn. Met de telescoop maai ik over het veld en inderdaad er loopt één Griel te rennen. Hij of zij vangt steeds insecten en brengt die al rennend naar de twee jongen, die zodra ze merken dat er voedsel aankomt, uit de dekking te voorschijn komen, om zo hard mogelijk te bedelen om het voedsel. Zodra ze het voedsel op hebben verstoppen ze zich weer en houdt de éne vogel de wacht terwijl de ander weer probeert voedsel te vinden. Hoewel er al veel minder Kleine Strandlopers zijn als 14 dagen geleden, tel ik er toch nog een goede 20. Ze foerageren driftig in de kleine poelen, want ze moeten zich aardig opvetten voor de lange reis naar hun broedgebieden in Noord Siberië

Plotseling is er enige paniek op het veld, de Strand- en Kleine Plevieren alarmeren heftig.

Al deze drukte wordt veroorzaakt door een Bruine Kiekendief die laag overvliegt. In een kleine kreek dommelen zes Ralreigers heerlijk in de opkomende zon. Op de Westriver foerageren Visdieven en een paar Dwergsterns. Net als ik denk dat ik het wel gezien heb ontdek ik nog een Vorkstaartplevier. Ook deze vogel geniet van de warmte van de vroege ochtendzon.

Er komt een man aan lopen, en zonder dat je nu precies kunt zeggen waar aan je het herkent, is het een prototype van een Engelse vogelaar. Ik word begroet met "Good morning sir, something special"? De man is gisteren net aan gekomen, zodat alles nog nieuw voor hem is. Ik wijs hem op de Grielen en de Vorkstaartplevier. Voor een Engelsman was hij wel heel erg enthousiast. Hij ging snel weg en ver-

een van de steenuiltjes

scheen even later met zijn vrouw om haar de Grielen te laten zien. Inmiddels loopt het tegen acht uur, tijd voor het ontbijt. Ik kom Greet tegen, die vraagt wat ik gezien heb. Als ik vertel dat er een Vorkstaartplevier zit wordt ze enthousiast, omdat ze die nog niet goed gezien had. Gelukkig zat de vogel er nog, zodat we beide nog even van konden genieten. Het ontbijt wordt door de meeste mensen genuttigd op het terras, heerlijk in de zon en met een prachtig uitzicht. Gelukkig zijn ook Corry en Margriet weer van de partij, hoewel ze er nog wel erg witjes uitzien. Na het ontbijt, dat vandaag wat langer duurt als anders, worden de koffers gepakt en in het huisje de familie Bode gezet. Altijd al gastvrije mensengeweest!

Met zijn allen lopen we nog een keer naar de Westriver, net zoals we op de eerste dag begonnen zijn. Op het eind gaan we heerlijk in de zon op een duintje zitten, van waar je een mooi uitzicht hebt over de omgeving. Enkele mensen doezelen in slaap. Vlak voor ons vliegen regelmatig twee paar Balkankwikstaarten en op de rivier weer het bekende beeld van sterns die visjes vangen. Omdat we afgesproken hebben dat we in het dorp gaan eten, lopen we geleidelijk aan terug. Voor we gaan eten eerst nog even een blik over het moerasje voor het hotel Skala Kalloni II. De Bosruiters en de kemp-hanen, die er aan het begin van de vakantie zoveel zaten, zijn inmiddels door getrokken naar noordelijke regionen. Toch is hier nu nog wel wat leuks te zien. Hoewel we al een beetje blasé zijn, is het toch altijd fraai om in zo'n klein moeras soorten te zien als Ralreiger, Ooivaar, Witwang- en Witvleugelstern en dit alles begeleidt door de zang van een Vale Spotvogel en het gekwetter van de vele Spaanse Mussen. We lunchen in het restaurantje naast het moeras. We hebben deze locatie uitgezocht, omdat de eigenaar een groot bord aan de weg heeft staan met al de bijzondere vogelwaarneming op het eiland en dat initiatief willen we steunen. Na lekker gegeten te hebben (ieder heeft zich keurig aan het gestelde budget gehouden) valt de groep wat uit elkaar.

Ik loop met een paar mensen naar de Eastriver. Net buiten het dorp ontdekt één van ons een Steenuil op een schuur. De vogel vliegt steeds naar de grond om dan weer op de schuur of een paal te gaan zitten. Wat die precies vangt is niet duidelijk, waarschijnlijk grote insecten. Bij de rivier zien weer enkele Ralreigers, Kleine Zilverreigers en een Roodkopklauwier. Ook vliegt er groep Bijneters luidt roepend rond. Op de terugweg horen en zien we nog van heel dichtbij een Bruinkeelortolaan en herkennen we direct het liedje van de Zwartkopgors en Vale Spotvogel. Terug bij het hotel rusten we op het terras wat uit in afwachting van de bus die ons naar het vliegveld zal brengen.

Tegen zessen verschijnt de bus. De tocht naar het vliegveld duurt ongeveer een uur, hierbij genieten nog even van de mooie landschappen van dit eiland. Op het vliegveld loopt alles wat trager dan gepland en daarom wachten we buiten in de frisse lucht op nadere informatie. Op de valreep ontdekt Sicco een pijlstormvogel op zee, die hij helaas niet goed genoeg gezien heeft om hem verder op naam te brengen. Met enige vertraging vliegen we dan toch naar Nederland. Het vliegtuig is lang niet vol, zodat iedereen veel ruimte heeft. Omdat ik een groot deel van de reis heb geslapen, weet ik niet of er nog iets bijzonders gebeurd is tijdens de vlucht. Vrij laat in de avond arriveren we op Schiphol en nemen innig afscheid van elkaar, met de belofte dat we allemaal op de reünie zullen komen.

Joop Vrieling

WAARNEMINGEN

Vogels

Waargenomen vogelsoorten tijdens de reis op Lesbos van 30 april tot en met 14 mei 2001.
Deze lijst is opgesteld door Joop Vrielink en Ton Bode.

Toelichting bij de lijst

De volgorde in deze lijst heeft betrekking op de eerste keer dat de vogelsoort is waargenomen. Dit wil dus niet zeggen dat een soort slechts op één dag is gezien. Aan de hand van de datum van de waarneming kun je in de verslagen nagaan op welke excursie de vogelsoort voor het eerst is gezien.

eerste waarneming op	vogelsoort	opmerkingen
1 mei	Roze Pelikaan	tamme vogel in het dorp
	Blauwe Reiger	vrij talrijk
	Purperreiger	meerdere keren gezien
	Kleine Zilverreiger	talrijk
	Ralreiger	talrijk
	Zwarte Ooievaar	regelmatig waargenomen
	Lepelaar	alleen op deze dag 2 ex
	Zomertaling	alleen eerste week meerdere waargenomen
	Bruine Kiekendief	regelmatig op zoutmoeras voor hotel
	Buizerd	enkele waarnemingen
	Arendbuizerd	regelmatig gezien op meerdere plaatsen
	Waterhoen	weinig talrijk
	Bosruiter	eerste week talrijk
	Kemphaan	eerste week regelmatig enkele gezien
	Oeverloper	aan de oevers van beide rivieren enkele ex
	Kleine Strandloper	talrijk op zoutmoeras voor het hotel
	Strandplevier	vooral op zoutmoeras meerdere paartjes
	Kleine Plevier	idem
	Goudplevier	slechts enkele waarneming op de zoutpannen
	Steltkluut	vrij talrijk
	Griel	zowel bij de zoutpannen als voor het hotel
	Vorkstaartplevier	enkele waarnemingen op zoutmoeras
	Geelpootmeeuw	zeer algemeen langs de kust
	Reuzenster	één waarneming bij uitmonding Eastriver
	Dwergster	rond Skala Kalloni zeer regelmatig waargenomen
	Visdief	idem
	Witwangster	op zoutmoeras en Kalloni pool vrij veel
	Witvleugelster	vooral eerste week op Kalloni pool vrij veel
	Turkse Tortel	zeer algemeen
	Koekoek	regelmatig gehoord
	Gierzwaluw	zeer algemeen
	Kuifleeuwerik	zeer algemeen
	Boerenzwaluw	zeer algemeen
	Huiszwaluw	idem
	Oeverzwaluw	regelmatig gezien op de zoutpannen en Westriver
	Duinpieper	schaars, vooral omgeving zoutpannen
	Balkankwikstaart	regelmatig gezien op zoutmoeras voor hotel
	Merel	vrij algemeen
	Rietzanger	langs de Eastriver
	Graszanger	schaars
Cetti's Zanger	vrij algemeen	
Nachtegaal	op plaatsen met dicht loofbos algemeen	
Bosrietzanger	weinig algemeen	
Vale Spotvogel	vrij algemeen	
Koolmees	vrij algemeen	

eerste waarneming op	vogelsoort	opmerkingen
	Pimpelmees	algemeen
	Grauwe Klauwier	vrij schaars
	Kleine Klapekster	slecht één maal net buiten Skala K. gezien
	Ekster	niet algemeen
	Bonte Kraai	algemeen
	Huismus	zeer algemeen
	Spaanse Mus	alleen in Skala K. zeer algemeen
	Putter	zeer algemeen
	Groenling	algemeen
	Zwartkopgors	algemeen
	Grauwe Gors	vrij algemeen
2 mei	Paap	enkele waarnemingen tussen dorp en Eastriver
	Flamingo	algemeen op de zoutpannen
	Torenvalk	vrij regelmatig
	Kwartel	enkele gehoord tussen dorp en Eastriver
	Witgat	enkele waarnemingen
	Tureluur	op de zoutpannen vrij regelmatig gezien
	Kluut	vrij algemeen op de zoutpannen
	Bijeneter	algemeen rond de zoutpannen
	Gele Kwikstaart	eerste week veel doortrek
	Roodstuitzwaluw	vooral bij bruggen waar ze onder nestelen
	Gaai	vrij algemeen
3 mei	Vink	zeer algemeen, ook in de arme dennenbossen
	Woudaap	o.a. bij de East River, Kalloni Pool en Inland Lake
	Zwarte Ibis	enkele keren gezien in de Eastriver
	Casarca	alleen een groep bij Derbyshire
	Zwarte Wouw	één waarneming
	Rode Wouw	idem
	Krombekstrandloper	groep bij de zoutpannen, deels al in zomerkleed
	Bontbekplevier	slechts enkele waarnemingen, o.a. voor het hotel
	Dwergooruil	meerdere gehoord, één gezien bij de school
	Zomertortel	algemeen
	Kortteenleeuwerik	enkele rond de zoutpannen
	Witte Kwikstaart	eerste week enkele waarnemingen
	Citroenkwikstaart	één waarneming, maar wel een hele mooie!!
	Blonde Tapuit	vrij algemeen, oostelijke ondersoort
	Tapuit	een enkele waarneming
	Rouwmees	niet algemeen, vooral in olijfboomgaarden
	Roodkopklauwier	vrij algemeen
	Baardgrasmus	regelmatig enkele waarnemingen
	Braamsluiper	schaarse soort
	Grasmus	idem
	Spotvogel	een moeilijke soort?
	Fitis	slechts enkele waarneming
4 mei	Kneu	vrij algemeen
	Slechtvalk	2 ex langs de kust ten noorden van Petra
	Stenuil	enkele waarnemingen
	Alpengierzwaluw	vrij algemeen in berggebieden
	Roodborsttapuit	vrij schaars
	Zwartkop	idem
	Kleine Zwartkop	vrij algemeen
	Bergfluit	enkele waarneming
	Rüppells Grasmus	paartje met nest tegen over "de disco" bij Petra
	Maskerklauwier	enkele waarnemingen
5 mei	Bruinkeelortolaan	regelmatig waargenomen
	Hop	slechts 2 gezien en enkele gehoord
	Rotszwaluw	regelmatig op reis naar Ipsilou
	Blauwe Iijster	enkele gezien in de bergen en op Ipsilou
	Bonte Vliegenvanger	enkele rond Ipsilou
	Grauwe Vliegenvanger	plaatselijk algemeen
	Rotsklever	vrij algemeen in kaal berggebied
	Isabeltapuit	1 of 2 op de berg van Ipsilou

eerste waarneming op	vogelsoort	opmerkingen
6 mei	Rotsmus	alleen bij klooster Ipsilou gezien
	Goudhaan	idem
	Eur. Kanarie	vooral in de dennenbossen
	Cirlgors	weinig algemeen
	Smyrnagors	1 ex gevonden door Ellen! bij Ipsilou
	Bergeend	slechts 2 ex bij Derbyshire
	Grote Zilverreiger	alleen enkele bij Derbyshire waargenomen
	Turkse Boomklever	in dennenbos bij nest (in de stromende regen)
7 mei	Winterkoning	vooral in gebieden met veel loofbos
	Blauwe Kiekendief	zeldzaam, alleen rond de zoutpannen gezien
	Klein Waterhoen	1 ex bij Inland lake
	Kleine Karekiet	waargenomen bij inland lake en Eastriver
	Dodaars	alleen 4 ex op inland lake waargenomen
8 mei	Sperwer	1 ex bij Eftalou, mogelijk Balkansperwer
	Kuifaalscholver	meerdere voor de kust bij Eftalou en Sigri
	Eleonora's Valk	in de bergen vooral langs de kust
	Ortolaan	1 ex slechts waargenomen
	Zwartkopmeeuw	meerdere op de zoutpannen
	Wespendief	baltsend exemplaar
	Houtduif	zeer schaar, jacht??
9 mei	Roodkeelpieper	vrijwel zeker gezien bij de zoutpannen
	Rosse Waaijerstaart	fraai gezien bij de zoutpannen
	Grote Lijster	zeer schaars
	Boomkruiper	meerdere waarnemingen in de dennenbossen
	Slangenarend	o.a. op de weg van Sigri naar Eressos ca 5 ex
10 mei	Kauw	vrij grote groep bij Sigri gezien
	Lachstern	ca 8 op de zoutpannen en 1 ex bij Kalloni pool
11 mei	Middelste Bonte Specht	bij de school met jongen nog in het nest
	Tjiftjaf	alleen gehoord in bossen bij Agiassos
	Kerkuil	2 ex midden in Skala Kalloni
12 mei	Griekse Spotvogel	gehoord langs Potamia river
	Zilverplevier	2 ex op de zoutpannen
14 mei	Steenloper	enkele ex op de zoutpannen
	Wielewaal	alleen gehoord
	Grote Karekiet	mogelijk maar één waarneming bij Eastriver
	Pijlstormvogel spec.	Op de valreep door Sicco gezien op zee voor het vliegveld van Lesbos

Reptielen

Tijdens de excursies zijn de volgende reptielen waargenomen:

Latijnse naam	Nederlandse naam
Podarcis erhardii	Egeïsche muurhagedis
Lacerta viridis	Smaragdhagedis
Natrix natrix persa	Ringslang
Ophisaurus apodus	Scheltopusik
Agama stellio	Hardeen
Mauremys caspica	Kaspische beekschildpad
Testudo marginata	Moorse landschildpad

Planten

Deze reis was een echte vogelreis. Vogels kijken én planten determineren was voor ons te veel van het goede. De plantenlijst is daarom verre van volledig. Bovendien waren er veel zieken, zodat het werk de laatste week bijna geheel op de schouders van Wil rustte.

We hebben de planten die we tijdens de reis het eerst zagen, voorzien van een datum.

Latijnse naam	Nederlandse naam	dag
<i>Aegilops geniculata</i>		4 mei
<i>Allium neapolitanum</i>		10 mei
<i>Allium sphaerocephalon</i>	Kogellook	2 mei
<i>Anacamptis pyramidalis</i>	Hondskruid	10 mei
<i>Anagallis arvensis</i>	Rood guichelheil	2 mei
<i>Anchusa undulata</i> <i>ssp hybrida</i>		2 mei
<i>Anemone pavonia</i>	Pauwanemoon	10 mei
<i>Anthemis pseudocotula</i>		1 mei
<i>Anthemis rigida</i>		1 mei
<i>Anthemis cotula</i>	Stinkende kamille	1 mei
<i>Asparagus acutifolius</i>		4 mei
<i>Asphodeline fistulosis</i>		2 mei
<i>Ballota acetabulosa</i>		2 mei
<i>Bellardia trixago</i>		5 mei
<i>Brassica nigra</i>	Mosterd	2 mei
<i>Briza maxima</i>	Groot trilgras	4 mei
<i>Bromus madritensis</i>		1 mei
<i>Bryonia cretica</i>	Heggenrank	4 mei
<i>Cakile maritima</i>	Zeeraket	1 mei
<i>Campanula lyrata</i>		7 mei
<i>Cardamine graeca</i>		10 mei
<i>Cardamine hirsuta</i>		10 mei
<i>Cardaria draba</i>	Pijlkruidkers	1 mei
<i>Carpobrotus acinacifolius</i>		1 mei
<i>Centaurea spinosa</i>		1 mei
<i>Centranthus ruber</i>	Rode spoorbloem	4 mei
<i>Cephalanthera longifolia</i>	Wit bosvogeltje	10 mei
<i>Chrysanthemum segetum</i>		4 mei
<i>Cirsium vulgare</i>	Speerdistel	3 mei
<i>Cistus incanus ssp creticus</i>		5 mei
<i>Cistus salviifolius</i>		8 mei
<i>Citinus hypocistus</i>		8 mei
<i>Comperia comperia-na</i>		10 mei
<i>Crepis rubra</i>	Rood streepzaad	3 mei
<i>Cyclamen (uitgebloeid)</i>		8 mei
<i>Cynara cardunculus</i>	Kardoer	9 mei
<i>Cynoglossum creticum</i>	Kretensische hondstong	10 mei
<i>Datura stramonium</i>		4 mei
<i>Daucus carota</i>	Wilde peen	11 mei
<i>Delphinium pictum</i>	Bleek- blauwe ridderspoor	3 mei
<i>Diploxaxis viminea</i>	Zandkool	1 mei

Latijnse naam	Nederlandse naam	dag
<i>Dracunculus vulgaris</i>	Drakenwortel	3 mei
<i>Ecballium elaterium</i>	Springkomkommer	2 mei
<i>Echium italicum</i>	Italiaans slangenkruid	1 mei
<i>Echium plantagineum</i>	Weegbree slangenkruid	3 mei
<i>Epipactis helleborine</i>	Brede wespenorchis	10 mei
<i>Eriobotrya japonica</i>	Japanse mispel	1 mei
<i>Eryngium maritimum</i>	Blauwe zeedistel	11 mei
<i>Euphorbia acanthothamnus</i>		1 mei
<i>Evax pygmaea</i>		1 mei
<i>Ferula communis</i>	Tonderkervel	11 mei
<i>Filago vulgaris</i>	Duits viltkruid	8 mei
<i>Foeniculum vulgare</i>	Venkel	1 mei
<i>Gladiolus italicus</i>		4 mei
<i>Glaucium flavum</i>	Gele hoornpapaver	1 mei
<i>Helichrysum orientale</i>		7 mei
<i>Helichrysum stoechas</i>		4 mei
<i>Helleboris orientalis</i>		10 mei
<i>Herniaria cinerea</i>	Breukkruid	2 mei
<i>Hymenocarpus circinnatus</i>		4 mei
<i>Hyocyamus albus</i>		4 mei
<i>Hyecoum procumbens</i>		1 mei
<i>Hypericum perforatum</i>		10 mei
<i>Iris orientalis</i>		2 mei
<i>Knautia integrifolia</i>		1 mei
<i>Kohlruschia glumacea</i>		5 mei
<i>Kohlruschia velutina</i>		4 mei
<i>Lagurus ovatus</i>		1 mei
<i>Lathyrus annuus</i>		2 mei
<i>Lathyrus cicera</i>		2 mei
<i>Lathyrus clymenum</i>		5 mei
<i>Lathyrus saxatilis</i>		2 mei
<i>Lathyrus setifolius</i>		2 mei
<i>Legousia pentagonia</i>	Spiegelklokje	2 mei
<i>Limodorum abortivum</i>	Asperge orchis	10 mei
<i>Limonium bellidifolium</i>		1 mei
<i>Limonium echioides</i>		1 mei
<i>Limonium sinuatum</i>	Statices	1 mei
<i>Linaria pelisseriana</i>		7 mei
<i>Lonicera periclymenum</i>	Kamperfoelie	11 mei
<i>Lupinus angustifolius</i>		3 mei
<i>Lysimachia atropurpurea</i>		1 mei
<i>Matthiola tricuspidata</i>		1 mei

Latijnse naam	Nederlandse naam	dag
<i>Medicago marina</i>		1 mei
<i>Melia azedarach</i>		1 mei
<i>Muscari comosum</i>	Kuifhyacinth	8 mei
<i>Myrtus communis</i>	Mirte	11 mei
<i>Nerium oleander</i>	Oleander	1 mei
<i>Nicotiana glauca</i>		7 mei
<i>Notobasis syriaca</i>		2 mei
<i>Oenanthe pimpinelloides</i>		3 mei
<i>Ophrys brevis</i>		10 mei
<i>Orchis sancta</i>		3 mei
<i>Ochis tridentata</i>		10 mei
<i>Pallenis spinosa</i>		4 mei
<i>Papaver rhoas</i>		1 mei
<i>Picnemon acarna</i>		3 mei
<i>Platanthera chlorantha</i>	Bergnachtorchis	10 mei
<i>Psoralea butiminos</i>	Pekklaver	11 mei
<i>Punica granata</i>	Granaatappel	2 mei
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Knopherik	1 mei
<i>Rapistrum rugosum</i>		1 mei
<i>Reseda alba</i>		4 mei
<i>Rumex bucephalophorus</i>		1 mei
<i>Ruta graveolens</i>	Wijnruit	7 mei
<i>Salvia sclarea</i>	Scharlei	5 mei
<i>Scolymus hispanicus</i>	Spaanse gouddistel	9 mei
<i>Scrophularia canina</i>		10 mei
<i>Scrophularia peyronii</i>		4 mei
<i>Securigera securidaca</i>	Geel kroontjeskruid	6 mei
<i>Serapias vomeratia</i> subsp. <i>laxiflora</i>		8 mei
<i>Sideritis lanata</i>		1 mei
<i>Silene behen</i>		4 mei
<i>Silene colorata</i>		1 mei
<i>Silene conica</i>	Kegelsilene	4 mei
<i>Silene dichitoma</i>		4 mei
<i>Silene gallica</i>	Franse silene	4 mei
<i>Silene gigantea</i>		7 mei

Latijnse naam	Nederlandse naam	dag
<i>Silene italica</i>		1 mei
<i>Silene sedoides</i>		4 mei
<i>Silene vulgaris</i>		1 mei
<i>Silybum marianum</i>	Mariadistel	4 mei
<i>Sinapsis arvensis</i>	Herik	1 mei
<i>Sisymbrium orientale</i>	Oosterse raket	4 mei
<i>Smyrnum apiifolium</i>		1 mei
<i>Spartium junceum</i>	Bezemstruik	2 mei
<i>Spergularia marina</i>	Zilte schijnspurrie	2 mei
<i>Spergularia media</i>	Gerande schijnspurrie	2 mei
<i>Tamarisk hampeana</i>		1 mei
<i>Tamus communis</i>	Spekwortel	4 mei
<i>Teucrium fruticans</i>		1 mei
<i>Thymus vulgaris</i>		4 mei
<i>Tordylium apulum</i>		10 mei
<i>Tordylium officinale</i>		6 mei
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster	3 mei
<i>Trifolium pilulare</i>		4 mei
<i>Trifolium resupinatum</i>		1 mei
<i>Trifolium stellatum</i>	Sterklaver	3 mei
<i>Trifolium uniflorum</i>		4 mei
<i>Trigonella caerulea</i>	Zevengetijdeklaver	5 mei
<i>Tuberaria guttata</i>		9 mei
<i>Umbilicus rupestris</i>	Rotsnavelkruid	4 mei
<i>Verbascum pinnatifidum</i>		3 mei
<i>Verbena officinalis</i>	Ijzerhard	3 mei
<i>Veronica anagallis aquatica</i>	Blauwe waterereprijs	2 mei
<i>Veronica cymbalaria</i>	Gladde ereprijs	4 mei
<i>Vicia melanops</i>		5 mei
<i>Vicia villosa</i>		7 mei
<i>Vincetoxicum hircynia</i>	Witte engbloem	7 mei
<i>Viscum album</i>	Maretak	10 mei
<i>Vitex agnus castus</i>	Kuisboom	3 mei

Toen we de eerste avond in de hal van het hotel gezellig aan het determineren waren, braken wij onze tong over *Rumex bucephalophorus*.

Hans herinnerde zich uit zijn gymnasiumtijd dat het paard van Alexander de Grote *Bucephalus* heette en *phorus* betekent drager.

Van die leuke rode zuring, die we de eerste dag al vonden heet de variëteit dus "drager van het hoofd van het paard van Alexander de Grote". Als je de bloemetjes goed bekijkt, zie je de gekromde hals en de alerte oren van dit trotse paardehoofd.

Wil en Margriet